

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola Kralupy nad Vltavou, okres Mělník

Jodlova 111, 278 01 Kralupy nad Vltavou

Identifikátor školy: 600 047 831

Termín konání inspekce: 13. – 15. prosinec 2004

Čj.:	b3-1006/05-1093
Signatura:	oc3ny119

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola Kralupy nad Vltavou, okres Mělník sdružuje zvláštní školu a školní družinu. Ve školním roce 2004/2005 má sedm tříd a jedno oddělení školní družiny. K datu inspekce v ní bylo zařazeno celkem 72 žáků, kteří se nemohou úspěšně vzdělávat v základní škole z důvodu vadného rozumového vývoje, popř. z důvodů mimointelektových. Pro sedmý až devátý ročník jsou zřízeny samostatné třídy. Ve zbývajících čtyřech třídách jsou zařazeni buď žáci dvou ročníků zvláštní školy, nebo žáci jednoho ročníku zvláštní školy spolu s integrovanými žáky, u nichž bylo diagnostikováno těžší mentální nebo vícečetné postižení. Většina žáků pochází ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Zřizovatelem školy je Město Kralupy nad Vltavou. Její spádovou oblast tvoří město Kralupy nad Vltavou a cca dvacet přilehlých obcí.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Hodnocení personálních podmínek ve zvláštní škole.
- Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání ve zvláštní škole v předmětech český jazyk, matematika a pracovní vyučování.
- Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve zvláštní škole v předmětech český jazyk, matematika a pracovní vyučování.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Z deseti pedagogických pracovníků zvláštní školy (včetně ředitelky) splňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti pět pedagogů, jeden učitel je odborně způsobilý pro výuku na druhém stupni základní školy a zbývajících čtyři vyučující jsou nekvalifikované. Výchovné poradenství zajišťuje zkušená učitelka bez požadovaného kvalifikačního studia. Ve dvou třídách působí spolu s učitelkami také jejich asistentky. Obě jsou nápomocny při vzdělávání integrovaných žáků, jedna navíc zajišťuje také spolupráci s rodinami žáků se sociálním znevýhodněním. Při stanovení úvazků jednotlivých vyučujících ředitelka využívá zejména jejich osobnostních předpokladů pro práci s konkrétní skupinou žáků.

Organizace činnosti a provozu školy je upravena funkčními vnitřními předpisy. Vnitřní řád školy i návazné pracovní náplně účelně stanoví úkoly i pravomoci jednotlivých pracovníků.

V oblasti didaktiky i organizace vzdělávacího procesu jsou poradními orgány ředitelky dvě předmětové komise, jedno metodické sdružení a pedagogická rada. Metodické orgány se metodikou výuky zabývají ale jen okrajově. Pedagogy metodicky vede zejména ředitelka, sama pro ně realizuje ukázkové hodiny. Informace jsou v rámci školy předávány úřední cestou (pravidelně konané provozní porady, pedagogické rady a jednání metodických orgánů) i denním neformálním stykem ředitelky s vyučujícími. Pedagogické dozory jsou přehledně zveřejněny a v průběhu inspekce byly dodržovány.

Systém uvádění nově nastoupivších a začínajících učitelů do praxe je zaveden a stanoven vnitřním předpisem. Těmto učitelům věnuje ředitelka při hospitační činnosti zvýšenou pozornost. Začínající pedagožka je navíc metodicky řízena zkušenou učitelkou. Hospitační a kontrolní činnost realizuje ředitelka dle ročního plánu. Četnost hospitačí je vysoká. Ředitelka analyzuje hospitovanou výuku objektivně, konkrétně a věcně správně. Předložené záznamy svědčí o vysoké kvalitě hospitační činnosti i formativních doporučeních ředitelky zaměřených

na zvyšování úrovně práce pedagogů. I přes výše uvedená pozitiva byly shledány nedostatky ve využívání aktivizujících a kooperativních metod ve výuce a uplatňování mezipředmětových vztahů učitelů.

Plánování v oblasti lidských zdrojů je soustředěno na zlepšování situace v oblasti odborné a pedagogické způsobilosti pedagogů a na zvyšování a prohlubování jejich kvalifikace. Několik pedagogů se průběžně účastní dalšího vzdělávání formou různých kurzů a dvě učitelky si doplňují potřebné vzdělání.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola sídlí v účelovém objektu, který je majetkem Města Kralupy nad Vltavou. Vyučuje se v prostorných kmenových učebnách vybavených novým žákovským i úložným nábytkem a kvalitními tabulemi. Třídy působí příjemným estetickým dojmem, jsou pro výuku podnětné, žáci v nich většinou mají k dispozici nástěnné přehledy, obrazové materiály a další pomůcky aktualizující učivo. Pracovní vyučování se vyučuje také v odborných učebnách – v nevelké pracovně šití, z hlediska prostor málo vyhovující cvičné kuchyni, dvou dílnách, z nichž je jedna rovněž z hlediska potřeb výuky velmi malá, a na školním pozemku. Pozemek, zničený při povodních, je již z větší části upraven. Problémem v realizaci dílenských prací je, jako ostatně ve většině zvláštních škol, v obstarávání potřebného materiálu ke zhotovování plánovaných výrobků a nedostatek finančních prostředků k obnově některých druhů náradí.

Počítačová učebna je vybavena šesti počítači, čtyři z nich škola získala v rámci projektu Internet do škol. Jejich programové vybavení velmi dobře odpovídá potřebám naplňování jejího vzdělávacího programu. Učebna je využívána hlavně pro výuku předmětu zařazeného do učebního plánu v sedmém ročníku v rámci realizace rozvojového programu týkajícího se rozšíření učebních plánů od školního roku 2004/2005, pro výuku ostatních předmětů je ale využívána pouze sporadicky.

Škola má dostatek učebnic a učebních textů. Vybavení učebními pomůckami umožňuje bez problémů plnit učební osnovy sledovaných předmětů, převážná část pomůckového fondu je ale zastaralá, jeho obnova v posledních letech pro nedostatek finančních prostředků vázne. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami - individuálně integrované žáky s vícečetným zdravotním postižením - jsou k dispozici kompenzační pomůcky. Vybavení audiovizuální technikou není optimální, v průběhu inspekce ji vyučující vůbec nevyužívali.

Využívání materiálně-technického zázemí ve vyučovacím procesu ředitelka sleduje při kontrolní činnosti. Z inspekčního zjišťování je zřejmé, že kontrola, kterou v této oblasti provádí, je, vyjma využívání počítačové a audiovizuální techniky, ve vztahu k většině vyučujících účinná.

Stávající hlavní cíle týkající se zkvalitňování materiálně-technických podmínek ředitelka směřuje zejména do oblasti obnovy pomůckového fondu a v souvislosti s rostoucím počtem žáků s těžším mentálním postižením také do oblasti vybavení školy dalšími kompenzačními pomůckami.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako průměrné.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Ve zvláštní škole se vyučuje podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22* aktualizovaného dle *Metodického pokynu MŠMT k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 1 vyučovací hodinu od školního roku 2004/2005 čj. 21 264/2004-22*. V případě speciálních vzdělávacích potřeb žáků jsou vypracovávány individuální vzdělávací plány. Pro žáky s těžším mentálním postižením tyto plány vycházejí ze *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97 22*, rovněž aktualizovaného podle výše uvedeného pokynu. Vzdělávací nabídka je rozšířena o zájmové útvary *německá konverzace, anglická konverzace a výtvarný kroužek*.

Kontrolou rozvrhů hodin všech tříd pro školní rok 2004/2005 bylo zjištěno, že škola dodržuje učební plány. Při kontrole zápisů v třídních knihách za školní roky 2003/2004 a 2004/2005 bylo zjištěno plnění učebních osnov sledovaných předmětů. Kontrola plnění učebních osnov, kterou provádí ředitelka, je tudíž účinná.

Dokumentace většinou průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Nedostatky byly shledány pouze v předmětu pracovní vyučování, vyučující občas zaznamenávají místo vzdělávacího cíle pouze název tematického celku.

Rozvrh hodin koresponduje s psychohygienickými požadavky. Organizace výuky z hlediska počtu hodin v jednom dni, počtu hodin v jednom sledu, délky přestávek a minimálního možného počtu žáků ve třídě či skupině odpovídá právnímu předpisu. Školní řád obsahuje náležitosti stanovené závazným předpisem. Pedagogům se na jeho základě daří vytvářet v rámci školy přátelskou pracovní atmosféru. Provozní řady odborných učeben jsou funkční. Informační systém vůči rodičům žáků je propracovaný a většinou plní svůj účel. Dílčí nedostatky byly shledány jen v průběžném informování rodičů o výsledcích vzdělávání jejich dětí v předmětech matematika a český jazyk ze strany dvou vyučujících.

Oblast výchovného poradenství zajišťuje zkušená učitelka, jejíž hlavní činností je profesní orientace žáků. Výchovné problémy řeší převážně ředitelka školy, její působení je většinou účinné. Problémy v rámci třídních kolektivů se daří řešit ve spolupráci s odborníky ze speciálně-pedagogického centra.

Minimální preventivní program je podrobně rozpracován a pravidelně vyhodnocován. Škola vhodně zařazuje témata z oblasti primární prevence sociálně-patologických jevů do výuky jednotlivých předmětů a vede žáky ke kvalitnímu trávení volného času prostřednictvím nabídky zájmových útvarů. Mimo zájmovou činnost se učitelé se žáky systematicky zúčastňují kulturních akcí a sportovních soutěží v rámci okresu. Ve spolupráci s Charitou Praha škola pořádá pro žáky besedy a přednášky. Ty se konají v průběhu školního roku a také při pravidelně organizovaném týdenním pobytu ve Sloupu. Prevence sociálně-patologických jevů je realizována na velmi dobré úrovni a v souladu se současnými trendy.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika

V průběhu inspekce bylo hospitováno u všech vyučujících českého jazyka i matematiky. V kvalitě výuky byly zásadní rozdíly, které ale nesouvisely se splněním či nesplněním podmínek odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících. U kvalifikovaných i nekvalifikovaných učitelů byly sledované hodiny hodnoceny ve škále od vynikajících až po vyhovující (viz hodnotící stupnice).

Bezprostřední příprava na výuku byla až na ojedinělé výjimky z hlediska návaznosti na předcházející učivo velmi dobrá (dvě hodiny se vyznačovaly zásadním nedostatkem ve stanovení přiměřeně náročných vzdělávacích cílů). Dlouhodobé plánování učiva je realizováno prostřednictvím tematických plánů, jejichž obsah souhlasí s učebními osnovami. Jen v polovině hodin se ale vyučující na výuku dobře připravili po stránce jejího materiálního zabezpečení a organizace činností. Přestože byly učebny pro výuku sledovaných předmětů většinou podnětné, ne vždy vyučující pomůcky, které v nich měli k dispozici, účelně využili.

Organizování učebních činností bylo nejslabším článkem vyučovacího procesu. Převažovala klasická frontální forma výuky, práce ve skupinách, při které byli žáci vedeni ke kooperaci, byla zařazována jen výjimečně. Téměř ve všech hodinách při samostatné práci žáků se učitelé individuálně věnovali těm, kteří zadaný úkol samostatně nezvládali. Vzhledem ke skladbě žáků v jednotlivých třídách byla organizace výuky většinou založena na principech práce v málotřídní škole, střídala se samostatná práce žáků s prací řízenou. Pokyny vyučujících nebyly vždy jednoznačné, někteří si neověřovali, zda jim žáci rozumějí. Ve dvou hodinách vyučující žákům neposkytl vůbec žádnou zpětnou vazbu, což se následně projevilo neporozuměním učivu žáky. Často chybělo vedení žáků ke kontrole vlastní práce. Jen čtvrtina hodin se vyznačovala účelným řízením výuky, přesnými a konkrétními pokyny, důslednou zpětnou vazbou a názorností. Individuální diferencování náročnosti zadávaných úkolů ve skupině žáků téhož ročníku bylo ojedinělé. I přes uvedené nedostatky v průběhu výuky žáci většinou pracovali aktivně a se zájmem.

Většina vyučujících zcela opomíjela motivování žáků k učebním činnostem. Zpravidla jediný způsob, kterým se snažili u žáků o ně vzbudit zájem, bylo seznámení s průběhem hodiny.

Chování žáků mezi sebou i ve vztahu k vyučujícím bylo většinou bezproblémové, vzájemně tolerantní. Vyučující ale velmi často opomíjeli rozvíjení komunikativních dovedností žáků.

Hodnocení výkonu žáků v hodinách (převažovala ústní forma) bylo až na výjimky pozitivní. Ve třech hodinách vyučující ale zvolili nevhodný způsob, místo hodnocení výkonů žáků se zaměřili na hodnocení jejich osobnosti. Pouze v polovině hodin bylo zařazeno závěrečné hodnocení výuky. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků nebylo uplatněno ani v jedné ze sledovaných hodin. Ze zápisů v žákovských knížkách vyplynulo, že ne vždy jsou rodiče o klasifikaci svých dětí průběžně a konkrétně informováni, ve třech třídách byly zjištěny (ve dvou případech z českého jazyka a v jednom případě z matematiky) kumulované zápisy klasifikace.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika jsou hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání ve pracovním vyučování

V průběhu inspekční činnosti byly provedeny hospitace u všech vyučujících předmětu. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost se výrazně negativně projevila pouze u dvou pedagogů. V jejich hodinách se vyskytly nedostatky v organizaci činností a ne vždy byla zajištěna bezpečnost žáků.

Učitelé mají zpracovány časově tematické plány, jejichž obsah odpovídá učebním osnovám. Jsou v nich zastoupeny všechny složky předmětu - dílenské práce, pěstitelské práce i práce v domácnosti. V několika hodinách nebyla aktuální příprava vyučujících na výuku promyšlená a pečlivě připravená ve smyslu stavby sledovaných hodin, volby vhodných metod, přípravy pomůcek a pracovních materiálů a stanovení vzdělávacího cíle.

Výuka je do pátého ročníku organizována koedukovaně. V případě starších žáků probíhala v odborných pracovnách – dílně a cvičné kuchyni, v případě mladších žáků v kmenových učebnách.

Úroveň organizace výchovně-vzdělávacího procesu byla na rozdílné úrovni. Většinou se vyučujícím dařilo udržet žáky aktivní po celou dobu výuky, která měla ve všech případech činnostní charakter. Před nácvikem pracovní dovednosti byli žáci téměř vždy vhodně seznámeni s technickým postupem, v případě zhotovování výrobku měli vyučující pokaždé připravenou jeho praktickou ukázkou. Pokyny vyučujících většinou odpovídaly věku dětí, méně již ale úrovni dovedností, které aktuálně zvládaly. V průběhu činností učitelé sledovali postupy žáků a podle potřeby je korigovali, důsledně je vedli k osvojení požadované dovednosti. Struktura výuky, formy a metody byly přizpůsobeny probíraným tématům, ale ne ve všech případech individuálním možností žáků. Zejména v hodinách, ve kterých byli žáci děleni na oddělení (buď podle ročníků nebo byli ve třídě zařazeni integrování žáci pomocné školy či žáci s vícečetným postižením), nebyl výběr činností přizpůsoben jejich individuálním potřebám. Žáci v obou odděleních zhotovovali tentýž výrobek, vzdělávací cíl nebyl rozlišen. Pedagogové upozorňovali žáky na správné zacházení s náradím, či na úskalí prováděných činností. Úklidové práce zvládali žáci bez problémů.

Vztahy mezi vyučujícími a žáky byly kromě jednoho případu, kdy žáci část hodiny nerespektovali autoritu učitele, chovali se odmítavě a používali nevhodné výrazy, vstřícné. Vyučující průběžně a konkrétně hodnotili výkony žáků, ne vždy však oceňovali jejich snahu a za vykonanou práci je chválili.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování jsou hodnoceny jako průměrné.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vyučující zjišťují výsledky vzdělávání formou čtvrtletních prací z českého jazyka a matematiky. Někteří z nich následně provádějí písemnou analýzu žáky zvládnutých a nezvládnutých jevů. Výsledky všech písemných prací vyučující projednávají s ředitelkou. Tato jednání jsou východiskem pro stanovování dalších vzdělávacích postupů.

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání hodnoceny jako průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Zvláštní školy Kralupy nad Vltavou, okres Mělník vydaná Městem Kralupy nad Vltavou dne 17. prosince 2003 bez čj.
2. Rozhodnutí MŠMT čj. 21 406/03-21 ze dne 16. března 2004, kterým se s účinností od 1. ledna 2003 mění zařazení Zvláštní školy Kralupy nad Vltavou, okres Mělník, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.
3. *Zvláštní škola Kralupy nad Vltavou Řád školy* ze dne 1. září 2003 bez čj.
4. Časové tematické plány sledovaných předmětů vypracované učiteli pro školní rok 2004/2005.
5. Záписы z jednání metodických orgánů za školní roky 2003/2004 a 2004/2005.
6. Hospitační záznamy ředitelky za školní roky 2003/2004 a 2004/2005.
7. Katalogové listy všech žáků zařazených ve škole ve školním roce 2004/2005.

8. Osobní dokumentace všech žáků se zdravotním postižením zařazených ve škole ve školním roce 2004/2005.
9. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků.
10. Rozvrh hodin pro školní rok 2004/2005.
11. Třídní knihy všech tříd pro školní roky 2003/2004 a 2004/2005.
12. Třídní výkazy všech tříd pro školní rok 2004/2005.
13. Dopisy rodičům oznamující udělená výchovná opatření za školní roky 2003/2004 a 2004/2005.
14. Žákovské knížky žáků všech tříd za školní rok 2004/2005.
15. Čtvrtletní písemné práce z českého jazyka a matematiky za školní rok 2004/2005.
16. Záznamy z jednání pedagogické rady za školní roky 2003/2004 a 2004/2005.
17. *Rozpis vyučovacích hodin a přestávek ZvŠ Kralupy nad Vltavou* ze dne 1. září 2004.
18. *Organizační řád Zvláštní školy Kralupy nad Vltavou* bez čj.
19. *Dotazník pro ředitele před inspekcí* vyplněný ředitelkou školy.
20. *Podkladová inspekční dokumentace* vyplněná ředitelkou školy.
21. *Přidělení funkcí ve školním roce 2004/2004* bez čj.
22. *Osobní plán ředitele školy* bez čj.
23. *Plán hospitační činnosti ŘŠ* bez čj.
24. *Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků* bez čj.
25. Protokol o kontrole čj. 031 417/00-4041.
26. Inspekční zpráva čj. 031 416/00-4041.

ZÁVĚR

Složení pedagogického sboru je z hlediska splnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti méně příznivé, jen polovina jeho členů tyto podmínky splňuje. V organizování činnosti školy výrazně převažují pozitiva. Kontrolní systém je účinný ve vztahu k vedení pedagogické dokumentace a dodržování učebních dokumentů, jeho nižší formativní účinnost byla zjištěna vzhledem k opatřením přijímaným za účelem zkvalitňování průběhu vyučovacího procesu, resp. využívání aktivizujících a kooperativních metod výuky.

I přesto, že materiálně-technické podmínky umožňují plnit realizované vzdělávací programy, je inovace pomůckového fondu žádoucí.

Hlavní pozitiva průběhu výuky jsou zajišťování kontinuity vzdělávacího procesu a až na ojedinělé výjimky respektování individuálních předpokladů žáků pro vzdělávání. Naopak malá pozornost je věnována kooperativním metodám a činnostnímu učení, motivování žáků k učebním činnostem a rozvoji komunikativních dovedností.

Vývoj školy od poslední inspekce

I když došlo od poslední inspekce k téměř 50% obměně pedagogického sboru, přetrvává problém v získání kvalifikovaných učitelů. V jejich odborném a metodickém vedení i přes uvedená negativa nastal pozitivní kvalitativní posun. Materiálně-technické vybavení školy se mírně, v důsledku jeho pomalé obnovy, zhoršilo. S výraznou obměnou pedagogického sboru došlo k mírnému snížení kvality průběhu výuky.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

PaedDr. Jitka Kozáková

J. Kozáková v.r.

Člen týmu

Mgr. Jana Frojdová

J. Frojdová v.r.

V Kladně dne 6. ledna 2005

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. ledna 2005

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Bohuslava Glasslová

B. Glasslová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, nám. 17. listopadu 2840, 272 63 Kladno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel - Město Kralupy nad Vltavou	28. leden 2005	b3-1019/05-1093
KÚ Středočeského kraje	28. leden 2005	b3-1020/05-1093

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.